

Nedre Eiker kommune
Nærhet til alt og muligheter for alle

HØRING AV FORSLAG TIL KOMMUNEDELPLAN

Idrett, fysisk aktivitet, friluftsliv og anlegg

Frist: 12. mai 2017

Innhold

1. Forord	3
2. Innledning	3
3. Planens hovedmål og hensikt	4
4. KIFFA-planens handlingsdel	5
4.1 Innsatsområder	5
4.1.1 Fysisk aktivitet	6
4.1.2 Idrett	11
4.1.3 Friluftsliv	14
5. Kommunes rolle i bygging og drift av fremtidige anleggsprosjekter i Nedre Eiker	19
5.1 Anbefalinger for kommunes rolle i utvikling av anlegg til idrett og fysisk aktivitet	19
5.1.1 Eksisterende ordinære idrettsanlegg	19
5.1.2 Nye ordinære idrettsanlegg	19
5.1.3 Nærmiljøanlegg og anlegg til friluftsliv	21
6. Resultatvurdering av tidligere kommunedelplaner for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet	21
6.1 Kommunedelplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet 2008 – 2011	21
6.2 Idretts- og anleggsplan 2012 – 2015 (2016)	22
7. Mål og tiltak i et lengre perspektiv	23
7.1 Fysisk aktivitet	23
7.2 Idrett	24
7.3 Friluftsliv	24
Vedlegg	25
Vedlegg 1: Anleggsplan 2017 – 2020	25
Vedlegg 2: Kunnskapsgrunnlaget for KIFFA-planen	26

1. Forord

Fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv er kilder til god livskvalitet og kan bidra til å skape et inkluderende, sosialt og aktivt liv for innbyggerne der den enkeltes opplevelse av mestring og glede er i fokus. Kommunens visjon; «*Nærhet til alt og muligheter for alle*» harmonerer godt med å legge til rette for fysisk aktivitet for innbyggerne.

14. desember 2016 vedtok Nedre Eiker kommune å danne en ny kommune med Drammen, Svelvik, og eventuelt andre kommuner som slutter seg til den fremforhandlede politiske plattformen, fra 1. januar 2020. Dette vedtaket gjør at mål og tiltak i kommunedelplanen for idrett, fysisk aktivitet, friluftsliv og anlegg (heretter kalt KIFFA-planen) skal gjennomføres innen 31. desember 2019. Videre er det også foreslått flere mål og tiltak, som ikke prioriteres frem til 2020, og som må ses i et lengre perspektiv. Dette er gjort fordi da planarbeidet startet opp, skulle planen ha et 15 års perspektiv for utviklingen innen fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv i Nedre Eiker.

2. Innledning

I ny folkehelselov fra 2011, gjennom Samhandlingsreformen og Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging, er kommunens rolle og ansvar i folkehelsearbeidet blitt aktualisert og fremhevet. I samfunnsdelen til Nedre Eiker kommunes kommuneplan (2015-2026) er folkehelse tatt inn som et eget satsingsområde, og kommunen har her beskrevet kommunens folkehelseutfordringer. Dette er også beskrevet i kommunens folkehelsemelding. KIFFA-planens kunnskapsgrunnlag bygger blant annet på dette og således er flere av målene og tiltakene i planen knyttet direkte til kommuneplanenes samfunnsdel. Videre er nasjonale og regionale rammer og føringer for områdene fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv, samt fakta om Nedre Eiker og kommunens befolkningsutvikling, beskrevet i planens kunnskapsgrunnlag. Her er også kommunens tidligere planer for idrett og fysisk aktivitet evaluert. I tillegg har ulike representanter fra frivillige organisasjoner, institusjoner og andre aktuelle parter medvirket i utarbeidelsen av planen. Dette tilsammen har dannet grunnlaget for planens målsettinger med tilhørende tiltak.

Skal økt fysisk aktivitet føre til bedre folkehelse i kommunen, er det viktig at den enkelte har en indre motivasjon til å være aktiv. Slik kan fysisk aktivitet bidra til at innbyggere får oppleve mestring og glede gjennom å være aktiv, og ikke kun være et verktøy for å bedre folkehelsen. Fysisk aktivitet kan også bidra til å spare samfunnet for store summer hvert år. Ifølge Helsedirektoratet¹ og Aktiv Eiker² kan det spares fire millioner kroner på hver inaktive 55-åring som øker sitt aktivitetsnivå til dagens anbefalinger. Innbyggere selv kan oppnå en helsegevinst i form av fire ekstra leveår med god helse. Den samfunnsøkonomiske nytten og antallet gode leveår er enda større hos de yngre aldersgruppene.

---

¹ Helsedirektoratets rapport fra 2014 «Kunnskapsgrunnlag fysisk aktivitet».

² Aktiv Eiker er frisklivssentralen for Øvre Eiker og Nedre Eiker kommuner.

I følge forskning kan fysisk aktivitet bidra til følgende:

- Gir store helsemessige gevinster.
- Utvikler mennesket både fysisk og mentalt.
- Er en kilde til glede, overskudd, fysisk og psykisk mestring.
- Gir sosialt fellesskap.
- Fører til personlig utvikling, fellesskapsorientering og har en samfunnsbyggende funksjon.
- Gir gode og trygge oppvekstvilkår.
- Er en arena for inkludering.
- Gir gode møteplasser på tvers av generasjoner og sosiale skillelinjer.
- Har bred publikumsappell.

Kilde: Stortingsmelding 26 (2012): Den norske idrettsmodellen.

Nasjonale anbefalinger for fysisk aktivitet:

Barn og unge bør utøve minimum 60 minutter fysisk aktivitet hver dag, intensiteten bør være både moderat (*moderat intensitet tilsvarer aktiviteter som medfører raskere pust enn vanlig, for eksempel hurtig gange*) og høy (*høy intensitet tilsvarer aktiviteter som medfører mye raskere pust enn vanlig, for eksempel løping*).

Minimumsanbefalingen for voksne og eldre er minst 150 minutter moderat fysisk aktivitet eller 75 minutter med høy intensitet per uke.

Med enkelte unntak gjelder dette også for gravide og etter fødsel.

Kilde: Helsedirektoratet.

3. Planens hovedmål og hensikt

Hovedmål: Nedre Eikers helseprofil skal være på høyde med de beste i landet³.

I planen er det lagt opp til at innsatsområdene fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv skal bidra til å nå målet gjennom følgende målsettinger for hvert område:

- **Mål for fysisk aktivitet:** Innbyggerne i Nedre Eiker oppfyller de nasjonale anbefalingene for fysisk aktivitet.
- **Mål for idrett:** Kommunen samarbeider med idretten om å tilrettelegge for gode og mangfoldige tilbud i idrettslagene.
- **Mål for friluftsliv:** 90 % av kommunes innbyggere utøver friluftslivsrelaterte aktiviteter ukentlig.

---

³ Dette er kommuneplanens hovedmål innen folkehelse frem til 2050.

Hensikten⁴ med KIFFA-planen er at den skal være et politisk og faglig styringsdokument for kommunen, og for kommunens samarbeid med frivillige lag og foreninger innen fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv. Videre skal planen:

- bygge en på evaluering av utviklingen de siste årene, sette strategiske mål for kommende periode og foreslå tiltak for å oppnå kommunens og lokalsamfunnets mål. Det skal legges vekt på de utfordringene kommunen, lokalsamfunnet og organisasjonene står over for de neste 15 årene med hensyn til lokalsamfunnsutvikling og befolkningsutvikling, grøntstruktur, fortetting og økende behov for infrastruktur på området idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet. *Dette svares ut i kapittel seks, samt i planens handlingsdel.*
- omfatte organisert og egenorganisert aktivitet innenfor idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet, og anlegg innenfor alle disse områdene. Kommunedelplanen skal ha fokus på grupper som i dag ikke i noen særlig grad er i fysisk aktivitet. *Dette svares ut i vedlagt prioriterte anleggsliste, samt i planens handlingsdel.*
- ha folkehelse som et overordnet perspektiv i den forstand at både datagrunnlag, kunnskap og strategier skal ta utgangspunkt i og bygge opp under kommunens folkehelseperspektiv. *Dette er lagt til grunn i planens kunnskapsgrunnlag.*
- ivareta Kulturdepartementets krav til kommunal plan for idrett og fysisk aktivitet for å kunne søke spillemidler til bygging av anlegg på området. Planen skal også angi prioritering av anlegget over hele spekteret. *Dette svares ut i vedlagt prioriterte anleggsliste.*

4. KIFFA-planens handlingsdel

En handlingsdel er obligatorisk i kommunedelplaner, jmf. plan og bygningslovens § 11-2, 3. ledd og skal rulleres årlig. Handlingsdelen beskriver mål med tiltak i kronologisk rekkefølge og etter prioritetsgrad.

4.1 Innsatsområder

KIFFA-planen har tre innsatsområder:

- Fysisk aktivitet
- Idrett
- Friluftsliv

Innsatsområdet *fysisk aktivitet* utgjør et bredt spekter av mål og tiltak som omfavner hele kommunen og lokalsamfunnet og kan oppsummeres i to punkter:

1. Kommunes samlede bruk av fysisk aktivitet internt, som verktøy innen helsevesenet, barnehage, skole og SFO.
2. Kommunes muligheter for påvirkning mot innbyggere gjennom å legge til rette for fysisk aktivitet i arealplanlegging, anleggsutvikling, gjennom aktivitetskampanjer og gjennom den daglige driften og vedlikeholdet av grøntområder, parker, løypepreparering etc.

Innsatsområdet *idrett* omhandler den organiserte delen av fysisk aktivitet, som skjer i idrettslagene, der en stor del av befolkningen er med. Det foreslås mål og tiltak for å utvikle flere og bedre idrettsanlegg, og utvikle den delen av aktiviteten i idrettslagene der det kan være naturlig at kommunen bidrar til at flere kan ta del i idrettens felleskap.

---

⁴ Hentet fra KIFFA-planens planprogram.

Innsatsområdet *friluftsliv* omhandler den organiserte friluftslivsaktiviteten i lag og foreninger og den egenorganiserte friluftslivsaktiviteten, som mange innbyggere i Nedre Eiker utøver.

Hvert innsatsområde har hver en anleggsutviklingsdel og aktivitetsutviklingsdel. Dette utgjør planens handlingsdel med mål og tiltak.

4.1.1 Fysisk aktivitet

Hovedmål for fysisk aktivitet: Innbyggerne i Nedre Eiker oppfyller de nasjonale anbefalingene for fysisk aktivitet.

Nedre Eiker kommunes befolkning har utfordringer innen levekår, levevaner og fysisk og psykisk helse, som er større enn landsgjennomsnittet til tross for at befolkningen er ganske ung. I en undersøkelse gjennomført i mai 2014 blant virksomhetsledere i kommunen kommer det frem at alle etatene i kommunen peker på fysisk aktivitet som det viktigste satsingsområdet for å bedre folkehelsen i kommunen.

Befolkningstallet i Nedre Eiker skal øke betraktelig de neste årene. Noen grupper i befolkningen vil ha behov for ekstra tilrettelegging for å ha mulighet til å oppnå helsegevinst gjennom fysisk aktivitet. Helsedirektoratet anbefaler at det jobbes spesielt med inkludering innen fysisk aktivitet for utsatte grupper, som mennesker med minoritetsspråklig bakgrunn, mennesker med nedsatt funksjonsevne og eldre⁵. Tidlig innsats for barn og unge bør også være en prioritert oppgave.

Anleggsmål innen fysisk aktivitet

Delmål 1: Det finnes attraktive anlegg for egenorganisert aktivitet i nærmiljøet.		
Tiltak	Handling	Resultat 2020
Det etableres en skatepark ved 1000-årsstedet i Krokstadelva.	Vedtatt liste over nærmiljøanlegg legges til grunn og det bygges en park for skateboard, BMX-sykling og sparkesykler i forbindelse med utbyggingen av pumpehuset på 1000-årsstedet. Det søkes spillemidler til anleggsprosjektet som supplerer kommunes allerede påførte kostnader knyttet til 1000-årsstedet og flomsikringsarbeidet.	Det er etablert en park for skating, BMX-sykling og sparkesykling ved 1000-årsstedet i Krokstadelva. <i>Ansvar: Kommunalteknisk og Kultur og fritid</i>
Nærmiljøanleggene, som er planlagt på skolene, bygges ferdig.	Vedtatt liste over nærmiljøanlegg legges til grunn og anleggsprosjektene, som er rullert inn i økonomiplanen, gjennomføres etter planen. Dette kommer også SFOene til gode.	Planlagte nærmiljøanlegg ⁶ på skolene er ferdigstilt. <i>Ansvar: Oppvekst og Kultur og fritid</i>
Delmål 2: Det bygges ut hensiktsmessige gang- og sykkelstier. Det ble i februar 2013 vedtatt en felles areal- og transportplan for Buskerudbyen med mål om dobling av sykkelandelen innen 2023.		
Tiltak	Handling	Resultat 2020
Det bygges ut gang- og sykkelstier i tråd med	Det søkes innarbeidet i økonomiplanen midler til å supplere midler fra	Hovedplanen for sykkel er vedtatt.

⁵ Spesielt etter fylte 70 år. Kilde: Helsedirektoratet (2014): Kunnskapsgrunnlag fysisk aktivitet.

⁶ Nærmiljøanlegg defineres av Kulturdepartementet som et utendørs anlegg for egenorganisert fysisk aktivitet, hovedsakelig tilknyttet bo- eller oppholdsområder.

fremtidig Hovedplan for sykkel i Nedre Eikers anbefalinger.	Buskerudbyen, etter anbefalinger i Nedre Eikers hovedplan for sykkel.	<i>Ansvar: Samfunnsutvikling</i>
---	---	----------------------------------

Delmål 3: Det etableres turmuligheter med utgangspunkt i Kulturminneplanens handlingsdel.

Opplevelsen av kulturminner er for mange en motivasjon til å komme seg ut på tur.

Tiltak	Handling	Resultat 2020
Det kartlegges fem turmuligheter og etableres to turstier i kommunen basert på Kulturminneplanens oversikt over viktige kulturminner i kommunen.	Det søkes innarbeidet kr 50 000,- i økonomiplanen til skilting og informasjon for hver tursti som etableres, og administrative ressurser til gjennomføring estimert til ett månedsverk.	Det er kartlagt fem turmuligheter og etablert to turstier i kommunen, som legger opp til opplevelse av viktige kulturminner i kommunen. <i>Ansvar: Samfunnsutvikling og Kultur og fritid</i>
Kommunen videreutvikler frisklivskonseptet «Frisklivsstien» sammen med Aktiv Eiker.	Det søkes innarbeidet kr 50 000,- i økonomiplanen til skilting og informasjon om «Frisklivsstien». Det settes av administrative ressurser til å etablere stien på eksisterende stier i kommunen, estimert til ett månedsverk. Det søkes tilskudd fra «Nasjonalt turskiltprosjekt» til resterende finansiering. Tiltaket kan sees i sammenheng med etablering av kulturminneturstier.	«Frisklivsstien» er permanent skiltet. <i>Ansvar: Aktiv Eiker og Kultur og fritid</i>

Delmål 4: Bruk av anlegg måles og det skal vurderes om bruken av anlegg er hensiktsmessig for folkehelsens utvikling.

Tiltak	Handling	Resultat 2020
Det innhentes kunnskap om bruk av dagens ordinære idrettsanlegg og fem nærmiljøanlegg.	Det settes av administrative ressurser til å innhente kunnskap, estimert til ett månedsverk.	Kommunen har oversikt over bruk av ordinære anlegg ⁷ og fem nærmiljøanlegg. <i>Ansvar: Kultur og fritid</i>
Kommunen tar en tydelig rolle i bruk av idrettsanlegg til prioriterte grupper i et folkehelseperspektiv: Barn, unge, mennesker med funksjonsnedsettelse, mennesker med minoritetsspråklig bakgrunn og eldre.	Forslag til retningslinjer i kapittel 5.1.1, 5.1.2 og 5.1.3, som omhandler kommunes rolle i anleggsutvikling i Nedre Eiker, legges til grunn for kommunens rolle og prioriteringer.	Kommunen har en tydelig rolle i bruk av idrettsanlegg til prioriterte grupper i et folkehelseperspektiv. <i>Ansvar: Kultur og fritid og Eiendom</i>

⁷ Ordinært idrettsanlegg defineres av Kulturdepartementet som et anlegg for organisert idrett og fysisk aktivitet, samt egenorganisert aktivitet.

Aktivitetsmål innen fysisk aktivitet

Delmål 1: De nasjonale anbefalingene for fysisk aktivitet hos barn og unge oppfylles både i barnehagene, skolene og SFOene. Barnehager og skoler er viktige arenaer for fysisk aktivitet generelt og for å kunne utjevne aktivitetsvaner relatert til sosioøkonomiske forskjeller spesielt.		
Tiltak	Handling	Resultat 2020
Erfaringer og konklusjoner fra forskningsprosjektet «Aktiv lek i SFO» ⁸ legges inn i det helhetlige SFO-opplegget i kommunen.	Erfaringer og konklusjoner fra prosjektet må følges opp med kompetanseheving hos ansatte på SFOene. Kommunen innarbeider <i>relevant erfaring med fysisk aktivitet</i> som et tungtveiende kriterium for å jobbe i SFO.	Fysisk aktivitet med moderat til høy intensitet i SFOene utgjør minst 30 minutter hver dag. <i>Ansvar: Oppvekst</i>
Kommunen går i dialog med Mjøndalen Idrettsforening når deres idrettsfritidsordning (IFO ⁹) skal evalueres og ser på hvordan kommunes SFO og idrettens IFO fremover kan samhandle.	Det settes av administrative ressurser til dialog og utarbeidelse av et underlagsdokument til mulig samhandling, estimert til to ukesverk.	Det er etablert et samarbeid mellom SFO og IFO(er). <i>Ansvar: Oppvekst</i>
Innholdet i, og tilretteleggingen av, svømmeopplæringen i Nedre Eiker evalueres ut i fra gitte anbefalinger fra pågående masterprosjekt ¹⁰ i regi av Norges idrettshøgskole, der Nedre Eiker er med.	Det nedsettes en administrativ gruppe med representanter fra Oppvekst og Kultur og fritid, som skal evaluere innholdet og tilretteleggingen av svømmeopplæringen, og videre komme med anbefalinger til fremtidig svømmeopplæring i kommunen. Det settes av administrative ressurser estimert til ett månedsverk.	Alle barn i Nedre Eiker kan svømme ut i fra de nasjonale kompetansemålene, som legges til grunn for svømmeopplæringen. <i>Ansvar: Oppvekst og Kultur og fritid</i>
Lokale læreplaner for kroppsøving skal legge opp til variasjon i timene og kompetanseheving blant lærere slik at alle elever har et godt tilbud i kroppsøving. Retningslinjene for fritak skal følges.	Kommunen legger til rette for kompetanseheving blant lærere som underviser i kroppsøving. Eventuelle alternative opplegg for kroppsøving skal skje på arenaen der kroppsøvingen avholdes.	Lokale læreplaner for kroppsøving legger opp til variasjon i timene slik at alle elever har et godt tilbud i kroppsøving. Alle skolene har lærere med kompetanse i kroppsøving. Retningslinjene for fritak følges. <i>Ansvar: Oppvekst</i>
Fysisk aktivitet i barnehagene bør utgjøre minst 30 prosent av den daglige aktiviteten for alle barna. Minst to timer av	Kompetansen heves hos ansatte i barnehagene i bruk av fysisk aktivitet gjennom samarbeid med eksempelvis idrettspedagoger eller andre med kompetanse på fysisk aktivitet.	Dagens bruk av fysisk aktivitet i barnehagene er kartlagt og det er utarbeidet og iverksatt en plan for å nå målet der fysisk aktivitet

⁸ Mjøndalen SFO og Solberg SFO er med i Høgskolen i Oslo og Akershus sin studie «Aktiv lek i SFO». Studien skal teste om intervensjonen «Aktiv lek i SFO» bidrar til å ivareta og fremme fysisk aktivitet og helse relatert livskvalitet hos barna. Aktiv lek i SFO inkluderer et opplærings- og veiledningsprogram for å styrke SFO-ansattes kompetanse i å støtte barns motivasjon og tilrettelegge for fysisk aktiv lek.

⁹ IFO er en aktiv fritidsordning før og etter skoletid for gutter og jenter 2.- 5.klasse på Mjøndalen, Åsen og Steinberg skole. Barna får prøve mange forskjellige idretter, aktiviteter og leiker.

¹⁰ Norges idrettshøgskoles studie skal sammenligne forskjellige modeller for svømmeopplæring i kommunene, og vurdere fordeler og ulemper ved modellene.

aktiviteten hver dag skjer ute for barn over tre år.		utgjør minst 30 prosent av den daglige aktiviteten for alle barna. Minst to timer av aktiviteten hver dag skjer ute for barn over tre år. <i>Ansvar: Oppvekst</i>
Kommunen evaluerer prosjektet "Folkehelse i barnehagene - med fokus på grovmotoriske ferdigheter for alle 3-4 åringer i barnehagene" og vurderer hva som kan implementeres i den daglige driften.	Prosjektet implementeres i ordinær drift under forutsetning av at det kan prioriteres innenfor eksisterende rammer.	Prosjektet "Folkehelse i barnehagene - med fokus på grovmotoriske ferdigheter for alle 3-4 åringer i barnehagene" er implementert i den daglige driften. <i>Ansvar: Oppvekst og Helse og velferd</i>

Delmål 2: Fysisk aktivitet skal utgjøre en større del av de helserelaterte tjenestene til innbyggerne enn i dag.

Tiltak	Handling	Resultat 2020
Kommunen setter fokus på at fysisk aktivitet er prioritert i folkehelsearbeidet gjennom ordningen med at støtte/fritidskontakter innvilges til både grupper og individuelt.	Kommunen har fokus på fysisk aktivitet i støtte/fritidskontaktordningen og tilbud i gruppe prioriteres.	Støtte/fritidskontakter rekrutteres aktivt til gruppetilbud som inkluderer fysisk aktivitet. <i>Ansvar: Helse og velferd</i>
Fysisk aktivitet benyttes som lavterskel tiltak for personer med lettere psykiske plager, som angst og depresjon.	Fysisk aktivitet og frisklivstilbud tilbys i en tidlig fase til personer med lettere psykiske plager, og informasjon til innbyggere om ulike tilbud prioriteres.	Effekten av fysisk aktivitet for milde psykiske lidelser er kjent i befolkningen og blant kommunens helsepersonell. <i>Ansvar: Helse og velferd</i>
Aktiv Eiker, ansatte som jobber med «Hverdagsrehabilitering» og Frivilligsentralen har en tettere dialog rundt hvordan oppfølgingen av brukerne kan gjøres best mulig. Dette bør også innbefatte frivillige lag og foreninger.	Aktiv Eiker, ansatte som jobber med «Hverdagsrehabilitering» og Frivilligsentralen gjennomfører dialogmøter rundt tilbud om fysisk aktivitet. Frivillige lag og foreninger inviteres til samarbeid der det er hensiktsmessig.	Dialogen mellom Aktiv Eiker, kommunens helsetjeneste og Frivilligsentralen er styrket og dette gir brukerne et godt tilbud innen blant annet fysisk aktivitet. <i>Ansvar: Aktiv Eiker, Frivilligsentralen, Helse og velferd</i>

Delmål 3: Andelen personer som går eller sykler til skole, arbeid eller fritidsaktivitet skal være størst i Buskerud.

Tiltak	Handling	Resultat 2020
Målene med tilhørende tiltak i kommunes fremtidige	Det må settes av administrative og økonomiske ressurser hvert år til gjennomføringen av tiltakene	Tiltakene er gjennomført. <i>Ansvar: Samfunnsutvikling</i>

Hovedplan for sykkel i Nedre Eiker gjennomføres.	sykkelplanen foreslår. Tiltakene i sykkelplanen må sees i sammenheng med relevante tiltak i KIFFA-planen.	
Kommunen samarbeider med lokale bedrifter og næringer, Buskerudbysekretariatet, Buskerud bedriftsidrettskrets og idrettslag om aktivetskampanjer som skal få flere til å gå, jogge, rulle eller sykle til skole, arbeid og fritidsaktiviteter.	Administrative ressurser settes av til kampanjearbeid, estimert til to ukesverk årlig.	Det er gjennomført én aktivetskampanje i 2017, 2018 og 2019. <i>Ansvar: Samfunnsutvikling og Kultur og fritid</i>

Delmål 4: Kommunen skal samarbeide med frivillige organisasjoner og kommersielle aktører for å nå de nasjonale anbefalingene for fysisk aktivitet i befolkningen.

Tiltak	Handling	Resultat 2020
Tilbudet «Åpen hall» videreutvikles sammen med skolene og idrettslagene, og rettes i større grad mot ungdom.	Kommunen evaluerer innholdet i «Åpen hall» og ser på hvordan konseptet kan utvikles videre slik at enda flere ungdom benytter seg av tilbudet. Det settes av administrative ressurser estimert til ett månedsverk til evalueringen og til å komme med en anbefaling.	«Åpen hall» er videreutviklet og har minst 50 % flere deltagere hver uke. <i>Ansvar: Oppvekst, Kultur og fritid, Eiendom</i>
Kommunen legger til rette for arenaer der aktører innen fysisk aktivitet kan vise frem sine tilbud med tanke på å rekruttering.	«Idrettstorget» i juni utvikles og videreføres. «Kom deg ut dagen» i september utvikles og videreføres.	«Idrettstorget» i juni og «Kom deg ut dagen» første søndagen i september gjennomføres årlig. <i>Ansvar: Kultur og fritid,</i>
Kommunen arrangerer et idemyldringsmøte med kommersielle aktører, som treningsentre, om mulige nye konsepter som kan påvirke folkehelsen positivt. Dette kan være gratis «kom i gang» pakker for prioriterte målgrupper, «eldrepakke» og å videreføre og utvikle eksisterende «studentpakke».	Kommunen går i dialog med kommersielle aktører, estimert til to ukesverk i administrasjonen. Eventuelle tilbud skal fullt og helt eies av de kommersielle aktørene og det kan tenkes et samarbeid om markedsføring.	Idemyldringsmøtet er gjennomført og aktuelle samarbeidstiltak er iverksatt. <i>Ansvar: Kultur og fritid,</i>

Delmål 5: Nedre Eiker kommune, som bedrift, går foran med et godt eksempel ved å tilrettelegge for fysisk aktivitet blant de ansatte.

Tiltak	Handling	Resultat 2020
Kommunen legger til rette for at ansatte kan delta gratis på «Sykle til jobben» aksjonen og «Ti på topp aksjonen» i regi av Buskerud Bedriftsidrettskrets, og kartlegger kommunalt ansatte som vil bidra i	Det søkes innarbeidet kr 25 000,- i økonomiplanen til årlig å dekke ansattes deltagelse i «Ti på topp» aksjonen. «Sykle til jobben» aksjonen dekkes foreløpig av Buskerudbyen. Etablering av ansattnettverk som jobber med aktivitetstiltak vil ha en lav kostnad.	<ul style="list-style-type: none"> • 30 % av kommunes ansatte deltar i «Sykle til jobben» aksjonen. • 20 % av kommunes ansatte deltar i «Ti på topp» aksjonen. • Det er etablert et ansattnettverk i

arbeidet med å få flere ansatte fysisk aktive.		kommunen for fysisk aktivitet, som utarbeider aktivitetstiltak for kommunens ansatte. <i>Ansvar: Personal</i>
--	--	--

4.1.2 Idrett

Hovedmål for idrett: Kommunen samarbeider med idretten om å tilrettelegge for gode og mangfoldige tilbud i idrettslagene.

Idrett er en viktig del av livet til svært mange nordmenn. Idrett engasjerer og begeistrer, og deltakelse i idrett og fysisk aktivitet er en kilde til glede, overskudd og mestring. Idrett handler også om sosiale fellesskap, om gode oppvekstvilkår og om god helse. Flere og flere barn deltar i organisert idrett i idrettslagene. 76 % på landsbasis sier de gjør det og tallet har aldri vært høyere. Også flere ungdomsskoleelever trener i idrettslaget enn før. Men kun 13 % av dagens tjuåringere deltar i idretten, det tallet har aldri vært lavere. Da dagens sekstiåringere var tjue år, deltok 44 % i organisert idrett. Idretten mister altså flere og flere tidligere og tidligere. I 2009 rapporterte 66 % av guttene og 57 % av jentene i alderen 8–12 år at de trente i idrettslag. Tilsvarende tall for ungdom i alderen 13–15 år var 44 % av guttene og 37 % blant jentene. Sannsynligheten for at en person forsetter å være fysisk aktiv resten av livet øker proporsjonalt med hvor mange år vedkommende har vært aktiv som ung.

Mennesker med funksjonsnedsettelse og mennesker med innvandrerbakgrunn, spesielt jenter, er underrepresentert i norsk idrett og er satsningsområder i nasjonal og regional idrettspolitik.

I 2014 var totalt 25,10 % av befolkningen i Nedre Eiker medlem av et idrettslag. Dette er den laveste andel i Buskerud, der Hemsedal med 66,04 % er høyest. I kommuner med sammenlignbare folketall, som Lier og Kongsberg, er henholdsvis 38,53 % og 43,44 % av innbyggerne medlem av et idrettslag. I Øvre Eiker kommune er andelen 32,81 %. I snitt er 34 % av befolkningen i Buskerud medlem av et idrettslag. Ut ifra befolkningstallet i Nedre Eiker, som pr. 1. januar 2016 var 24 431, var 22 % (5378) av befolkningen medlem av et idrettslag i kommunen.

Anleggsmål innen idrett¹¹

Delmål 1: Det utarbeides en samarbeidsmodell mellom kommune, idrettslag og evt. andre aktører for utbygging av idrettsanlegg og anlegg for egenorganisert aktivitet.		
Tiltak	Handling	Resultat 2020
Det utarbeides en modell for idrettsanleggsutviklingen frem til 2020.	Idrettsanleggsmodellen utarbeides som en del av KIFFA-planen, ref. kapittel fem.	Utarbeidet modell legges til grunn for fremtidig anleggsutvikling i kommunen. <i>Ansvar: Kultur og fritid, Eiendom, Samfunnsutvikling</i>

¹¹ Se forøvrig vedlagt prioriterte anleggsliste.

Delmål 2: Det bygges anlegg for fysisk aktivitet som skal ivareta både skolens, idrettens og den egenorganiserte aktivitetens behov.

Tiltak	Handling	Resultat 2020
Når det bygges nye skolebygg, eller gamle skolebygg rehabiliteres, skal både skolens behov og idrettens behov vurderes i planleggingsarbeidet. Det skal også gjøres vurderinger knyttet til anleggets potensial for egenorganisert fysisk aktivitet.	Kommunens fremtidige planlegging av skolebygg innarbeider rutiner for å avstemme den organiserte idrettens behov og potensialet for egenorganisert fysisk aktivitet, estimert til ett ukesverk i administrasjonen.	Nye idrettsanlegg tilfredsstiller både skolens behov, den organiserte idrettens behov og legger til rette for egenorganisert fysisk aktivitet. <i>Ansvar: Kultur og fritid, Eiendom, Oppvekst</i>

Delmål 3: Det utredes et fremtidig svømmeanlegg i kommunen.

Tiltak	Handling	Resultat 2020
Det lages en behovsanalyse for fremtidig svømmeanlegg i kommunen. Til grunn for behovsanalysen legges to modeller: Dagens anlegg, Eknes svømmehall, og skissene til et svømmeanlegg tilknyttet Buskerud Park.	Det settes av administrative ressurser til arbeidet med utredningen, estimert til ett månedensverk. Se forøvrig delmål én under innsatsområdet «fysisk aktivitet».	Utredningen om fremtidig svømmeanlegg i kommunen er gjennomført og har konkludert. <i>Ansvar: Kultur og fritid, Eiendom</i>

Delmål 4: Det bygges ett interkommunalt anlegg i Mjøndalen eller Solbergelva. Nasjonal og regional idrettsanleggspolitikk anbefaler at store kostnadskrevenne anlegg bygges etter en interkommunal modell som sikrer bedre finansiering og drift av anlegget.

Tiltak	Handling	Resultat 2020
Kommunen bidrar konstruktivt i dialogen med andre kommuner rundt interkommunale anlegg, og fremmer en idé til bandyhall på Vassenga eller i Solbergelva.	Det settes av administrative ressurser til dialogfasen, estimert til ett ukesverk.	Det er spilt inn til nærliggende kommuner ideen om et interkommunalt anlegg for bandy i Solbergelva eller i Mjøndalen. <i>Ansvar: Kultur og fritid, Eiendom</i>

Aktivitetsmål innen idrett

Delmål 1: «Nedre Eikeridrettens ungdomsløft 2020» gjennomføres.

Tiltak	Handling	Resultat 2020
«Nedre Eikeridrettens ungdomsløft 2020» lanseres som et samarbeid mellom kommunen, Buskerud idrettskrets, Nedre Eiker Idrettsråd og idrettslagene.	Det settes av administrative ressurser til å bidra med å utarbeide et innhold i ungdomsløftet, estimert til to månedensverk.	«Nedre Eikeridrettens ungdomsløft 2020» er igangsatt ved at ti idrettslag har vedtatt en strategiplan for å halvere frafallet blant ungdom i idrettslaget.

		<i>Ansvar: Kultur og fritid</i>
Delmål 2: Kommunen og idrettslagene samarbeider om å legge til rette for mennesker, som er mindre representert i idretten. Mennesker med funksjonsnedsettelse og mennesker med minoritetspråklig bakgrunn er prioritert.		
Tiltak	Handling	Resultat 2020
Idrettslagenes aktivitets- og driftstilskudd blir prisjustert fra tilskuddsnivået i 2004 (kr 890 000,-) til 2018 og 2019 nivå ¹² .	Det søkes kr. 250 000 mer innarbeidet i økonomiplanen for 2018 ¹³ og ytterligere kr. 200 000 i 2019.	Aktivitets- og driftstilskudd til idrettslagene er prisjustert fra tilskuddet i 2004 til tilskuddet i 2018 og 2019. <i>Ansvar: Kultur og fritid</i>
Kommunen sammen med Buskerud idrettskrets, Nedre Eiker Idrettsråd og Buskerud Innvandrerråd kartlegger behovet for idrettstilbud for mennesker med minoritetspråklig bakgrunn.	Det settes av administrative ressurser til planlegging og gjennomføring av kartleggingen, estimert til ett ukesverk.	Kartleggingen er gjennomført <i>Ansvar: Kultur og fritid, Flykningstjenesten, Læringscenteret</i>
Kommunen sammen med Norges idrettsforbund, Buskerud idrettskrets, Nedre Eiker Idrettsråd og relevante interesseorganisasjoner, som Norges Handikapforbund, kartlegger behovet for idrettstilbud til mennesker med funksjonsnedsettelse.	Det settes av administrative ressurser til planlegging og gjennomføring av kartleggingen, estimert til ett ukesverk.	Kartleggingen er gjennomført. <i>Ansvar: Kultur og fritid</i>
Kommunen sammen med Buskerud idrettskrets, Nedre Eiker Idrettsråd og Buskerud Innvandrerråd legger til rette for kompetansedeling/heving blant idrettslagene, og finner tiltak som skal øke deltagelsen blant mennesker med minoritetspråklig bakgrunn i idrettslagene.	<ul style="list-style-type: none"> • Det settes av administrative ressurser til planlegging og gjennomføring av kompetansedeling/heving blant idrettslagene, estimert til ett ukesverk årlig. • Det settes av administrative ressurser til planlegging og gjennomføring av tiltakene, estimert til to månedsverk. 	<ul style="list-style-type: none"> • Arena for kompetansedeling/heving er gjennomført. • Tiltakene er prøvd ut og evaluert. <i>Ansvar: Kultur og fritid, Flykningstjenesten og Læringscenteret</i>
Kommunen sammen med Norges idrettsforbund, Buskerud idrettskrets, Nedre Eiker Idrettsråd og relevante interesseorganisasjoner, som Norges Handikapforbund, legger til rette for	<ul style="list-style-type: none"> • Det settes av administrative ressurser til planlegging og gjennomføring av kompetansedeling/heving blant idrettslagene, estimert til ett ukesverk årlig. 	<ul style="list-style-type: none"> • Arena for kompetansedeling/heving er gjennomført. • Tiltakene er prøvd ut og evaluert.

¹² I 2004 var driftstøtten til idretten kr. 890 000. I 2015 og 2016 var tilskuddet kr. 905 000. Prisstigningen i perioden 2004 til 2015 er 23,5 % og det betyr at tilskuddet i 2015 burde ha vært kr. 1 098 765,43. Legger man den gjennomsnittlige prisjusteringen i 2015 og 2016 (3,6 %) til grunn, burde tilskuddet i 2017 vært på kr. 1 138 320,99. Tilskuddet til idrettslagene ble kuttet med 20 % i 2017 og utgjør kr. 181 000.

¹³ I tillegg til tilskuddet i 2017, som ser ut til å bli kr. 724 000.

kompetansedeling/heving blant idrettslagene, og finner tiltak som skal øke deltagelsen blant mennesker med funksjonsnedsettelse i idrettslagene.	<ul style="list-style-type: none"> Det settes av administrative ressurser til planlegging og gjennomføring av tiltakene, estimert til to månedsverk. 	<i>Ansvar: Kultur og fritid</i>
Støtte/fritidskontaktordningen tilpasses i større grad innenfor dagens rammer til brukerens behov knyttet til assistanse i fysisk aktivitet og trening.	Innretningen på ordningen skal legges til rette for bruk i fysisk aktivitet og trening. Se forøvrig delmål to under innsatsområdet «fysisk aktivitet». Det legges vekt på trenings- og friluftsinnterese.	Støtte/fritidskontaktordningen er tilpasset brukerens behov knyttet til fysisk aktivitet og trening. <i>Ansvar: Helse og velferd</i>

4.1.3 Friluftsliv

Hovedmål for friluftsliv: 90 % av kommunes innbyggere utøver friluftslivsrelaterte aktiviteter ukentlig.

Et nasjonalt hovedmål innenfor folkehelsearbeidet er å øke den jevnlig fysiske aktiviteten i befolkningen. Mange kan finne en friluftslivsaktivitet som de trives med, noe som gjør friluftsliv godt egnet som virkemiddel til å nå dette målet. I tillegg inneholder friluftsliv verdifull samhandling mellom fysisk aktivitet og naturopplevelse, som gir positiv effekt innen psykisk og fysisk helse.

Forskning viser at innenfor de fleste typene fysisk aktivitet er oppslutningen størst blant mennesker fra de høyeste sosiale lagene. Unntaket er friluftslivsaktiviteter, som har en jevn fordeling blant folk, både målt etter deres egen utdanning, foreldres utdanning, egen inntekt og husstandsinnkomst¹⁴. Dette understreker friluftslivets viktige rolle og potensial innenfor fysisk aktivitet i befolkningen som helhet, selv om det er betydelige sosiale forskjeller i deltakelse også i noen friluftslivsaktiviteter.

Anleggsmål innen friluftsliv

Delmål 1: Det skal være mulig for alle innbyggere å oppleve friluftsliv- og rekreasjonsmuligheter innen 200 meter fra bopel.		
Tiltak	Handling	Resultat 2020
Eksisterende parker, grøntområder og smetter ¹⁵ bevares og gjøres attraktive for befolkningen.	Det søkes avsatt 10 % ¹⁶ mer ressurser i økonomiplanen til drift og vedlikehold av kommunes parker, grøntområder og smetter ¹⁷ .	I Nedre Eiker har alle bosteder et tilgjengelig grøntområde innen 200 meter fra bopel. <i>Ansvar: Samfunnsutvikling og Eiendom</i>
Det sikres tilkomst til grøntområder i alle nye boligprosjekter	Tilkomst til parker og grøntområder, som er brukervennlige og universelt utformede der det er mulig, settes som et rekkefølgekrav i boligprosjekter.	Tilkomst til parker og grøntområder, som er brukervennlige og universelt utformede der det er mulig,

¹⁴ Breivik og Rafoss, 2012.

¹⁵ «Smetter» er små stier mellom bebyggelse som brukes som tilkomst til grøntområder, leikeplass eller lignende, eller som snarveier mellom større veistrukturer.

¹⁶ Utøver årlig prisstigning.

¹⁷ I 2015 ble det brukt kr. 2 124 000 på klipping og vedlikehold av parker, plasser og torg.

		er satt som et rekkefølgekrav i boligprosjekter. <i>Ansvar: Samfunnsutvikling og Eiendom</i>
Det kartlegges steder der det kan etableres gapahuker og bålplasser, som kan være naturlige turmål for innbyggere, barnehager, skoler og SFOer.	Det settes av administrative ressurser til kartleggingen, estimert til to ukesverk. Etableringen av gapahuker og bålplasser gjøres på dugnad, samt at det søkes innarbeidet kr. 40 000,- til tiltakene i økonomiplanen. Statskog har sponset gapahuker i Drammen og kan kontaktes ifm dette tiltaket.	Det er etablert fire gapahuker med bålplasser. <i>Ansvar: Kultur og fritid og Eiendom</i>
Gjennom regulering og erverv videreutvikles Kilen til et attraktivt rekreasjonsområde.	Kilen reguleres og utvikles til et attraktivt rekreasjonsområdet påkoblet turnettet langs Drammenselven.	Kilen er et attraktivt turområde. <i>Ansvar: Samfunnsutvikling og Eiendom</i>

Delmål 2: Det skal være universelt utformede friluftslivsområder i kommunen.

Tiltak	Handling	Resultat 2020
Årbogen badeplass gjøres tilgjengelig for alle brukergrupper.	Skilting, HC-parkering, planert adkomst fra parkering til badeplassen, HC-toalett, sitteplasser og adkomst til vannet. Tiltaket har en estimert kostnad på kr 1 000 000,- for etablering og kr 100 000,- årlig for drift og vedlikehold. Det er mulig å søke Fylkeskommunen om tilskudd til «fysisk tilrettelegging og skjøtsel i statlig sikra friluftsområder» og få ca 25 % av totalkostnaden som tilskudd, samt spillemidler som utgjør 1/3 av søknadssummen. Det søkes innarbeidet kr 400 000,- i økonomiplanen til dette tiltaket.	Årbogen badeplass tilfredsstiller kravene til universell utforming. <i>Ansvar: Samfunnsutvikling og Eiendom</i>
Turveien langs Miletjern utbedres.	Skilting, bredere trasé og adkomstsone i begge ender av turveien tilrettelegges ut i fra standardmål. Det etableres flere sitteplasser i hvilesonen langs tjernet. Tiltaket har en estimert kostnad på kr 300 000 for etablering og kr 15 000 årlig for drift og vedlikehold. Det kan søkes spillemidler til tiltaket, som utgjør 1/3 av den totale kostnaden. Det søkes innarbeidet kr 200 000,- i økonomiplanen til dette tiltaket.	Turveien langs Miletjern er utbedret og universelt utformet. <i>Ansvar: Samfunnsutvikling og Eiendom</i>

Delmål 3: Alle brukergrupper skal enkelt finne informasjon om turmuligheter i nærmiljøet og i skogs- og naturområdene.

Tiltak	Handling	Resultat 2020
---------------	-----------------	----------------------

Kommunes nettsider og sosiale medier holdes oppdatert med turkart, månedens turtips, skiløypestatus, relevante linker og informasjon om relevante tur-apper.	Informasjon, Eiendom og Kultur og fritid har en god dialog rundt oppdateringer på kommunens nettsider og sosiale medier.	Kommunes nettsider og sosiale medier er til enhver tid oppdatert med relevant turinformasjon og muligheter for fysisk aktivitet. <i>Ansvar: Informasjon, Eiendom og Kultur og fritid</i>
Sette opp kart- og informasjonstavler i kommunes tettest befolkede steder (som Mjøndalen, Steinberg, Krokstadelva, Solbergelva og Åsen) med mulige turmuligheter fra punktet tavlene står på og tilhørende skilting ut til skogs- og naturområder med etablert stinett.	Det søkes innarbeidet kr 40 000,- i økonomiplanen til dette tiltaket og kr 10 000,- årlig for drift og vedlikehold. Det søkes midler gjennom «Nasjonalt turskiltprosjekt», som kan dekke inntil 75 % av den totale kostanden til tiltaket.	Det satt opp fire tavler med kart og informasjon om turmuligheter med tilhørende skilting fra bebygget område til skogs- og naturområder. Krokstadelva og Mjøndalen prioriteres. <i>Ansvar: Eiendom og Kultur og fritid</i>
Sette opp kart- og informasjonstavle på Buskerud Storsenter med turtips i kommunen.	Det søkes innarbeidet kr 10 000,- i økonomiplanen til dette tiltaket og kr 5000,- årlig for drift og vedlikehold. Det søkes midler gjennom «Nasjonalt turskiltprosjekt», som dekker 75 % av kostanden.	Kart og infotavle er satt opp ved Buskerud Storsenters to innganger. <i>Ansvar: Eiendom og Kultur og fritid</i>

Delmål 4: Det skal etableres friluftsporier som inngang til attraktive skogs- og turområder.

Friluftsporier¹⁸ er innfallsporier til større natur- og friluftsområder som er tilrettelagt med sosiale møteplasser og for fysisk aktivitet og naturopplevelse.

Tiltak	Handling	Resultat 2020
Det etableres friluftsporier ved Årbogen badeplass.	Det søkes innarbeidet kr 100 000,- i økonomiplanen til tiltaket og kr 50 000,- til drift og vedlikehold årlig. Det kan søkes statlig midler til tiltaket, som må ses i sammenheng med tiltaket om å gjøre Årbogen badeplass universelt utformet.	Det er etablert friluftsporier ved Årbogen badeplass. <i>Ansvar: Eiendom og Kultur og fritid</i>

Delmål 5: Attraktive naturområder skal sikres til friluftsliv.

Tiltak	Handling	Resultat 2020
Det sikres to friluftslivsområder ¹⁹ i Nedre Eiker i tillegg til Årbogen.	Det søkes innarbeidet i økonomiplanen kr. 50 000 til tiltaket. Det kan søkes via Fylkeskommunen om tilskudd til sikring av arealer for friluftsliv. Her kan staten bistå med 50 % eller 100 % av kostnadene	Det er sikret to friluftslivsområder i Nedre Eiker i tillegg til Årbogen.

¹⁸ Lansert av Friluftsrådenes Landsforbund i 2014: <http://www.friluftsrad.no/file=9716>. Med innfallsporier menes det steder der veien slutter, der det er holdeplass for kollektivtransport eller der stier, turveier og skiløyper starter.

¹⁹ Kommunens prosjekt «Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder» avsluttes i løpet av 2017, og kan gi en anbefaling til hvilke områder som bør sikres.

	(avhengig av om området har lokal eller regional verdi).	<i>Ansvar: Samfunnsutvikling og Eiendom</i>
Områder i utmarka, som i dag er flaskehals for videre utvikling av stinettet/sykkelnettet, skal kommunen sikre til allmenn bruk gjennom erverv eller frivillige avtaler med grunneiere der det er hensiktsmessig.	Det settes av ressurser til å erverve rettigheter til å utvikle stinettet/sykkelnettet i utmarka.	Områder i utmarka, som i dag er flaskehals for videre utvikling av stinettet/sykkelnettet, er sikret til allmenn bruk. <i>Ansvar: Samfunnsutvikling, Eiendom</i>

Aktivitetsmål innen friluftsliv

Delmål 1: Det skal etableres et samarbeidsforum mellom kommunen og frivillige organisasjoner som bidrar til rekruttering av nye brukergrupper og avklarer bruk av friluftslivsområder.

Tiltak	Handling	Resultat 2020
Kommunen etablerer et samarbeidsforum for friluftsansisasjoner med lokal tilknytning og andre relevante organisasjoner med følgende mandat: 1. Lage en tiltaksplan for å få med underrepresenterte grupper i friluftslivet. Mennesker med minoritetsspråklig bakgrunn, mennesker med funksjonsnedsettelse og eldre prioriteres., 2. Lage et forslag til «Bruksetregler» for friluftslivet i Nedre Eiker og hvordan disse bør følges opp. 3. Utrede Nedre Eikers involvering i et mulig friluftslivets hus i Drammen.	Tiltaket vil kreve kommunale administrative ressurser som kan finne kandidater, koordinere og følge opp forumet og iverksette tiltak. Dette estimeres til ett månedsvik årlig, og alle tiltak innen friluftsliv vil fylle administrative ressurser tilsvarende ett årsvik.	Det er etablert et samarbeidsforum i kommunen. Samarbeidsforumet har utarbeidet en tiltaksplan for å få underrepresenterte grupper til å bruke friluftslivets muligheter 30 prosent mer enn i dag, «Bruksetregler» for friluftslivet og utredet involvering i friluftslivets hus. <i>Ansvar: Kultur og fritid, Flykningstjenesten, Læringscenteret, Eiendom, Aktiv Eiker</i>
Kommunens utstyrsbase på Samfunnshuset – Down Under utvides til å innbefatte mer friluftslivsrelatert utstyr.	Tiltaket vil kreve administrative ressurser til å søke tilskuddsmidler til utstyrsbasen, samt rapportere på bruk av midler. Dette estimeres til ett ukesvik årlig. Utleie av utstyret bakes inn i dagens utlånsordning.	Kommunens utstyrsbase på Samfunnshuset – Down Under innbefatter flere typer friluftslivsrelatert utstyr. <i>Ansvar: Kultur og fritid</i>

Delmål 2: Friluftsliv skal utgjøre en større andel av barnehage- og skolehverdagen enn i dag.

Tiltak	Handling	Resultat 2020
Barnehagene kartlegger dagens bruk av friluftslivet. Videre lages det en årlig plan for bruk av mer friluftslivsrelaterte aktiviteter i de	Tiltaket vil medføre bruk av administrative ressurser til kartleggingsarbeidet og til utarbeidelsen av en årlig plan for bruk av friluftsliv, estimert til to ukesvik. Gjennomføringen av utarbeidet plan vil innebære behov for kompetanseheving hos ansatte.	Barnehagene bruker flere friluftslivsrelaterte aktiviteter. <i>Ansvar: Oppvekst</i>

barnehagene der det er et potensial.		
Skolene kartlegger dagens bruk av friluftslivet. Videre lages det en årlig plan for bruk av mer friluftslivsrelaterte aktiviteter i de skolene der det er et potensial.	Tiltaket vil medføre bruk av administrative ressurser til kartleggingsarbeidet og til utarbeidelsen av en årlig plan for bruk av friluftsliv, estimert til to ukesverk. Gjennomføringen av utarbeidet plan vil innebære behov for kompetanseheving hos ansatte. Utarbeidet plan tilpasses og implementeres i de lokale læreplanene.	Skolene bruker flere friluftslivsrelaterte aktiviteter i undervisningen. <i>Ansvar: Oppvekst</i>
SFOene kartlegger dagens bruk av friluftslivsrelaterte aktiviteter i timene elevene er på SFO og lager en plan som skal vise mer bruk av friluftslivsrelaterte aktiviteter i SFO-tiden.	Tiltaket vil medføre bruk av administrative ressurser til kartleggingsarbeidet og til utarbeidelsen av en årlig plan for bruk av friluftsliv, estimert til to ukesverk. Gjennomføringen av utarbeidet plan vil innebære behov for kompetanseheving hos ansatte i SFO.	SFOene legger inn flere friluftslivsrelaterte aktiviteter i sitt tilbud. <i>Ansvar: Oppvekst</i>
Det utredes om Den Naturlige skolesekken skal tas inn i lærerplanen på skolene i Nedre Eiker.	Tiltaket vil medføre bruk av administrative ressurser til utredningsarbeidet, estimert til ett månedsværk. Tiltaket må sees i sammenheng med de andre tiltakene under delmål to.	Det er utredet om Den Naturlige skolesekken skal tas inn i lærerplanen på skolene i Nedre Eiker. <i>Ansvar: Oppvekst</i>

Delmål 3: Friluftsliv skal utgjøre en større andel av habiliterings- og rehabiliteringsløpet i helsevesenet enn i dag.

Tiltak	Handling	Resultat 2020
Kommunens institusjoner og omsorgsboliger søker sertifiseringen: «Livsglede for eldre» ²⁰ der blant annet økt fysisk aktivitet og mulighet til å komme ut i frisk luft er et av målene.	Beboere i langtidsinstitusjoner får tilbud om å komme ut i frisk luft og være i fysisk aktivitet to ganger i uken i sommerhalvåret. Innbyggere som har et rehabiliteringsopphold får tilbud om fysisk aktivitet utendørs to-tre ganger per uke hele året. Kommunens institusjoner/omsorgsboliger søker livsgledesertifisering.	Fysisk aktivitet og frisk luft er et integrert tilbud i kommunens institusjoner og omsorgsboliger. Alle kommunens institusjoner/omsorgsboliger for eldre er livsgledesertifisert. <i>Ansvar: Helse og Velferd</i>
Helse- og aktivitetssenteret i kommunen etablerer én «Blågrønn rute» ²¹ som skal brukes minimum to ganger i uken for senterets ansatte og brukere.	I sammenheng med «Livsgledesertifiseringen» kan det etableres en «Blågrønn rute» med flere hvileposter. Det vurderes om frivillige lag og foreninger kan involveres i etableringen og bruken av ruten.	Helse- og aktivitetssenteret har etablert én «Blågrønn rute» som brukes minimum to ganger i uken i sommerhalvåret. <i>Ansvar: Helse og velferd og Samfunnsutvikling</i>

²⁰ For å bli et sertifisert «Livsgledesykehjem» skal institusjonen lage et system for å oppfylle ni kriterier:

<http://livsgledeforeldre.no/vart-arbeid/sykehjem/>

²¹ En «Blågrønn rute» skal gi opplevelseskvaliteter knyttet til grøntområder, kulturminner og vann. Dette kan være en turvei som må ha innlagt flere hvilemuligheter, og kan sees i sammenheng med «Livsgledesertifiseringen».

5. Kommunes rolle i bygging og drift av fremtidige anleggsprosjekter i Nedre Eiker

I vedtatt anleggsplan for perioden 2017 – 2020 viser Rådmannen til kommunestyresak 112/14: *Prioritering av spillemiddelsøknader Nedre Eiker 2015* og peker på at kommunen kan måtte ta en mer aktiv rolle i anleggsutviklingen fremover. En evaluering av dagens praksis for anleggsutvikling i kommunen er gjort i KIFFA-planens kunnskapsgrunnlag, hvilket også er grunnlaget for de videre anbefalingene for kommunes rolle i anleggsutviklingen frem til 2020.

5.1 Anbefalinger for kommunes rolle i utvikling av anlegg til idrett og fysisk aktivitet

Kommunens økonomi frem mot kommunereformen i 2020 gjør det lite realistisk å sette av investeringsmidler til ordinære idrettsanlegg bortsett ifra til mulige idrettsanlegg tilknyttet skolene. Således er Rådmannens tidligere refererte innspill om å belyse mulige roller for kommunen i utvikling av idrettsanlegg sett i lys av befolkningsveksten, gjort i planens kunnskapsgrunnlag, og det synes vanskelig for kommunen å innta en annen rolle enn i dag frem til kommunereformen er iverksatt i 2020. På en annen side kan kommunen bli tydeligere i dens rolle i dagens anleggsutvikling, og se mulighetene for utvikling innenfor dagens rammer.

Videre anbefales kommunens rolle i forskjellige faser i anleggsutviklingen i bygda.

5.1.1 Eksisterende ordinære idrettsanlegg

Nedre Eiker kommune går gjennom idrettsanleggene den er hel- eller deleier av og utarbeider kommunes eierstrategi knyttet til det enkelte anlegg. Det vil være naturlig å dele eierstrategien inn i egne kapitler for ordinære idrettsanlegg, nærmiljøanlegg inklusiv skolens uteområder og anlegg for friluftsliv. Eierstrategien bør også omhandle skolens utleie av gymsaler. Eierstrategien må på et overordnet nivå hensynta KIFFA-planens målsettinger, og legge opp til hvordan anleggene konkret skal ivareta planens ulike målgrupper: barn og unge, mennesker med minoritetsspråklig bakgrunn, mennesker med funksjonsnedsettelse, voksne og eldre. Som et overordnet prinsipp skal leie av kommunes idrettsanlegg til organisert aktivitet for barn og unge være gratis²².

5.1.2 Nye ordinære idrettsanlegg

Kommunen har frem til 2020 ikke satt av investeringsmidler til selvstendige ordinære idrettsanlegg. Som en konsekvens av dette, må/vil kommunens investering i, og utvikling av, ordinære idrettsanlegg måtte gjennomføres som en del av skoleutbyggingen i kommunen. Det anbefales at kommunen ved skoleutbygging bygger idrettshaller i stedet for gymsaler, og at det på skolens utomhusareal bygges nærmiljøanlegg/utendørs aktivitetsområde. Videre anbefales det at kommunen har en konstruktiv tilnærming til at det etableres nye tilbud for ulike målgrupper i kommunens anlegg for idrett og fysisk aktivitet.

Anbefalingene får den konsekvensen at kommunen må se til, og legge til grunn, idrettslagenes behovsanalyse knyttet til nye idrettsanlegg så lenge kommunen ikke selv er med på å finansiere ordinære idrettsanlegg sammen med idrettslagene. Kommunen kan heller ikke forvente at

---

²² Vedtaket i kommunestyret av 18.11.1998 i sak 148/98 gjelder for utleie av skolens gymsaler til barn og unge under 18 år, og eldre. Når det gjelder utleie av kommunens idrettshall, er kommunen dyrest på timespris sammenlignet med andre idrettshaller i bygda.

idrettslagene finansierer idrettsanlegg for bruk som ikke innbefatter idrettslagenes kjerneaktiviteter. Dette medfører også at idrettslagene i Nedre Eiker, som bygger idrettsanlegg, vil påføres store kostnader i forbindelse med utbyggingen og driften av anleggene. Dette kan videre føre til dyrere medlemsavgifter i idrettslagene og at færre har råd til å være medlem i idrettslagene, og således ta del i idrettslagenes aktiviteter og sosiale arenaer.

Følgende rolle anbefales å være førende for kommunen i utviklingen av idrettsanlegg i regi av idrettslagene:

Ved bygging av anlegg i regi av idrettslag skal kommunen:

- Utføre saksbehandling knyttet til spillemiddelsøknader, herunder bistå i søknadsprosessen
- Vurdere å stille med tomt der det er formålstjenlig og ihht kommunens gjeldene planer, og skal da:
  - Kunne ta over som eier av idrettsanlegget ved utløp av festekontrakt
  - Dersom et idrettslag legger ned sin aktivitet, skal de arealene som er i bruk til idrett tilbakeføres til Nedre Eiker kommune, eventuelt overføres til ny klubb/organisasjon som driver idrett.
- Gi garanti til mellomfinansiering av spillemidler, og tilbakebetaling for mislighold av spillemidler²³
- Ligge på et generelt lavere gebyrnivå²⁴ for idrettslagenes byggesaker knyttet til idrettslige formål
- Dekke deler av, eller hele kostnaden, idrettslagene har til regulering av arealer til idrettslige formål
- Bistå med faglig innspill i reguleringen av arealer til idrettslige formål

Kommunens forventning til idrettslaget ved bygging av anlegg:

- Det avklares med kommunen om det er behov for regulering av området det er ønsket å bygge på, før planene for et anleggsprosjekt detaljeres
- Idrettslaget besørger regulering av arealer til idrettslige formål
- Idrettslaget er byggherre
- Idrettslaget er ansvarlig for finansiering

Ved drift av anlegg i regi av idrettslag skal²⁵:

- Idrettslaget være ansvarlig for all drift og vedlikehold inklusive forsikringer av anlegget
- Kommunen har rett til vederlagsfri bruk til egen virksomhet i skoletida
- Kommunen har med tre måneders varsel rett til å leie deler av hallen/idrettsanlegget på ettermiddag i uka og hele lørdag og søndag

Nedre Eiker kommune er opptatt av at alle idrettslag behandles likt og at det er forutsigbare rutiner for utleie og drift, og at det gis rom for nye idretter og aktiviteter i idrettsanleggene.

---

²³ Videre kan kommunen vurdere å stå som garantist for korte og langsiktige lån, som idrettslagene må ta opp i forbindelse med anleggsbygging, når den er ute av ROBEK-listen.

²⁴ Dette kan vurderes ved neste gebyrregulativ.

²⁵ Der kommunen har bidratt med leie eller overdragelse av tomt.

5.1.3 Nærmiljøanlegg og anlegg til friluftsliv

Nasjonal idrettsanleggspolitikk anbefaler at planlegging av bygging av skoler og idrettsanlegg må ivareta både skolen og idrettens behov. Lokalisering av nærmiljøanlegg og idrettsanlegg ved skoler gir god utnyttelse av anleggene. De kan brukes av skolen i skoletiden og av idretten og nærmiljøet utenom skoletiden. Gode nærmiljøanlegg ved skolene vil inspirere til egenorganisert aktivitet både i friminuttene og i fritiden.

Det anbefales at når Nedre Eiker kommune bygger nye uteområder tilknyttet skolene skal det etableres nærmiljøanlegg som skal motivere til egenorganisert fysisk aktivitet. Nedre Eiker kommune skal videre bygge nærmiljøanlegg for forskjellige målgrupper der barn, unge og ungdom prioriteres. Nærmiljøanleggene skal være universelt utformet.

Det anbefales at Nedre Eiker kommune videreutvikler dagens friluftslivsområder og sørger for bedre informasjon og skilting av disse.

6. Resultatvurdering av tidligere kommunedelplaner for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet

Handlingsmålene fra kommunedelplanen for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet fra 2008 – 2011 er lagt til grunn for KIFFA-planen. I tillegg oppsummeres anleggsutviklingen som lå til grunn for idrettsplanen for 2012 – 2015 (vedtatt gjeldene også for 2016), som kun var en anleggsplan.

6.1 Kommunedelplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet 2008 – 2011

Kommunedelplanen hadde følgende målsettinger i perioden:

- Nedre Eiker er og skal fortsatt være en idretts- og friluftslivskommune, med vekt på bredde og mangfold i aktivitetene.
  - *Vurdering: Målet er i liten grad målbart og ble ikke evaluert i kommunedelplanen for idrett og anlegg for 2012 – 2015 (2016). Generelt kan det sies at Nedre Eiker ønsker å være en idretts- og friluftslivskommune, noe målene og tiltakene i KIFFA-planen legger opp til. Måloppnåelse: Uvisst.*
- Nedre Eiker prioriterer og legger til rette for den uorganiserte aktiviteten: Friluftslivet, nærmiljøanleggene og de åpne anleggene. Vi styrker tilretteleggingen av skiløyper og for turer i skog og mark, og kart og informasjonsopplegg rundt dette.
  - *Vurdering: Kommunen har prioritert å bygge nærmiljøanlegg tilknyttet skolene og bidratt økonomisk i turskiltprosjekter. Kommunen har bidratt med løypekjøring og vedlikehold av grøntområder. Måloppnåelse: Målsettingen er oppnådd.*
- Barn og unges muligheter for fysisk egenaktivitet i bomiljøene – nærmiljøene – skal utredes og utvikles.
  - *Vurdering: Dette ble ikke gjort i forrige planperiode, men ble gjennomført høsten 2016 i form av prosjektet «Barnetråkk». Måloppnåelse: Målsettingen ikke nådd.*
- Alle innbyggere i Nedre Eiker skal kunne utøve fysisk aktivitet ut i fra egne forutsetninger. Dette vil være et overordnet mål i all fremtid.
  - *Vurdering: Dette er et overordnet mål som grenser mot en visjon. Målene og tiltakene i KIFFA-planen underbygger dette overordnede målet. Måloppnåelse: Uvisst.*
- Idrettslagene i Nedre Eiker skal bidra til å gi tilbud til alle innbyggere i kommunen, som ønsker å drive med idrettslige aktiviteter, etter den enkeltes behov.

- *Vurdering: Det er etablert to tilbud (i Mjøndalen idrettsforening og NOR 92) for mennesker med funksjonsnedsettelse etter planperioden. Det er ikke etablert et konkret samarbeid mellom kommunen og idrettslagene om tilbud til mennesker som er underrepresentert i idretten. Måloppnåelse: Målet er ikke nådd.*
- Det er aktiviteten i seg selv, opplevelsen og følelsen av å utfolde seg, som skal stå i sentrum. Dette gjelder fysisk aktivitet på alle nivåer og for alle grupper. Egenverdien i aktivitetene må være sentralt og tiltaket som forebygging.
  - *Vurdering: Dette er et overordnet mål som grenser mot en visjon. Målene og tiltakene i KIFFA-planen underbygger dette overordnede målet. Måloppnåelse: Uvisst.*

6.2 Idretts- og anleggsplan 2012 – 2015 (2016)

Denne kommunedelplanen var en ren anleggsplan som evaluerte anleggsutviklingen i perioden 2008 – 2011. Planen la opp til følgende prioriterte anleggsliste for ordinære idrettsanlegg for 2012 – 2015:

1. Solberg kunstgress, Solberg Sportsklubb – bytte av kunstgress
2. Mjøndalen sport- og kultursenter – bytte av kunstgress
3. Maskinstall Årbogen – IF Birkebeineren
4. Ny kunstgressbane Årbogen – IF Birkebeineren
5. Mjøndalen Stadion – Mjøndalen Idrettsforening

I tillegg ble følgende ordinære idrettsanlegg satt på en uprioritert anleggsliste og rullert inn på prioritert anleggsliste når anleggsprosjektene var realiserbare:

- Lysløype MIF-hytta, Mjøndalen Idrettsforening
- Kombinert klubbhus/garderobeanlegg/driftsbygg, Vikåsen IL
- Kunstgress på kunstisbanen Vassenga, Mjøndalen Idrettsforening
- Garderobeanlegg Vassenga, Mjøndalen Idrettsforening
- Kunstgress Steinberg stadion, Steinberg Idrettsforening

I løpet av planperioden, som ble forlenget til å gjelde også 2016, ble følgende anlegg realisert (total kostnad/spillemiddeltildeling):

- Mjøndalen Sport og kultursenter - bytte av kunstgress: Kr. 951 000/400 000
- Solberg kunstgressbane, Solberg Sportsklubb - bytte av kunstgress: Kr. 2 104 000/700 000
- Årbogen idrettspark fotball kunstgress, IF Birkebeineren: Kr. 7 562 000/2 500 000
- Årbogen driftsbygning/maskinstall, IF Birkebeineren: Kr. 2 338 000/700 000
- Mjøndalen stadion, Mjøndalen Idrettsforening: Kr. 27 641 924/4 360 000
- MIF-hytta lysløype, Mjøndalen Idrettsforening: Kr. 8 226 000/2 755 000
- Solberg idrettspark kunstgress- og kunstis, Solberg Sportsklubb: Kr. 24 698 000 /8 233 000
- Solberg Idrettspark - garasje og lager. Solberg Sportsklubb: Kr. 1 972 000/658 000

Total kostnad: Kr. 75 492 924. Tildelt spillemidler: Kr. 20 306 000.

Listen for nærmiljøanlegg var som følger:

1. Veiavangen uteområde, 3 delanlegg
2. Solberg SFO, 3 delanlegg

3. Eknes uteområde – bygges 2012
4. Krokstad uteområde – bygges 2012
5. Solberg skole uteområde – bygges 2013
6. Mjøndalen uteområde – bygges 2013
7. Stenseth uteområde – bygges 2014
8. Åsen uteområde – bygges 2014
9. Steinberg uteområde – bygges 2015
10. Killingrud uteområde – bygges 2015

I løpet av planperioden, som ble forlenget til å gjelde også 2016, ble følgende anlegg realisert (total kostnad/spillemiddeltildeling):

- Veiavangen uteområde – bygget 2011: Kr. 1 750 000/600 000
- Solberg SFO uteområde – bygget 2011: Kr. 1 774 750/800 000
- Solberg Skole uteområdet – bygget 2014: 2 522 800/1 045 500
- Krokstad skole uteområde – bygget 2015/16: 4 893 153/1 200 000

Total kostnad: Kr. 10 940 703. Tildelt spillemidler: Kr. 3 645 500.

Idrettslagene har stått for utbyggingen av de ordinære idrettsanleggene og kommunen har bygget nærmiljøanleggene.

7. Mål og tiltak i et lengre perspektiv

Under er det foreslått flere mål og tiltak, som ikke prioriteres frem til 2020, og som må ses i et lengre perspektiv. Målene og tiltakene bygger oppunder KIFFA-planens hovedmål: *Nedre Eikers helseprofil skal være på høyde med de beste i landet.*

7.1 Fysisk aktivitet

Tiltak
Det etableres aktivitetsparker på begge sider av Drammenselva langs Solbergelva og Mjøndalen.
Det etableres anlegg for skating, BMX og sparkesykkel i Mjøndalen og på Steinberg.
Turstien over Batteriet mellom øvre del av Krokstadelva og Solbergelva får fast dekke og belyses.
Det etableres tre turstier i bygda basert på Kulturminneplanens oversikt over viktige kulturminner i bygda.
Det innføres alternative læringsarenaer i skolene, som innbefatter mer bruk av fysisk aktivitet. Tiltaket kan ses i sammenheng med realfagsatsningen i skolene.
Kommunen kartlegger dagens bruk av fysisk aktivitet i forebyggende og behandlende tiltak i alle sektorer. Videre skal det utarbeides og iverksettes en plan for hvordan bruk av fysisk aktivitet skal økes. Planen skal også vise hvordan kommunes interne samhandling i bruk av fysisk aktivitet, som verktøy for å bedre innbyggernes helse, skal styrkes.
Støttekontaktordningen evalueres med tanke på plassering/organisering for oppfølging av de som har fått vedtak om støtte/fritidskontakt, og støtte/fritidskontaktene.

Kommunen kartlegger og gjennomfører sammen med frivillige lag og foreninger tiltak som skal bidra til å nå de nasjonale målene for fysisk aktivitet i befolkningen. Det skal spesielt fokuseres på målgruppene barn, unge, mennesker med minoritetsspråklig bakgrunn, mennesker med fysisk funksjonsnedsettelse, mennesker med utviklingshemming og eldre.

Det etableres sykkelgarasjer med ladestasjoner for el-sykler ved bygg for kommunale virksomheter og det bygges garderobefasiliteter dimensjonert for bruk av minst fem personer samtidig.

Det settes årlig av investeringsmidler til nærmiljøanlegg over kommunens budsjett.

7.2 Idrett

Tiltak
Ref. delmål tre under <i>anleggsdelen til idrett</i> , legges behovsanalysens konklusjoner for fremtidig svømmeanlegg i bygda til grunn for det videre arbeidet med et nytt svømmeanlegg.
Idé om bandyhall på Vassenga eller i Solbergelva konkretiseres gjennom planarbeid.
Idrettslagene settes i bedre økonomisk stand til å gi tilbud til mennesker med minoritetsspråklig bakgrunn og mennesker med funksjonsnedsettelse ved at aktivitets- og driftstilskuddet økes med 60 %. 25 % av det samlede tilskuddet til idrettslagene øremerkes tiltak for å få flere mennesker med minoritetsspråklig bakgrunn og mennesker med funksjonsnedsettelse med i idrettslagene.
Det settes årlig av investeringsmidler til idrettsanlegg over kommunens budsjett.

7.3 Friluftsliv

Tiltak
Det opparbeides gjennomgående og sammenhengende turveier langs elva, på begge sider, gjennom hele kommunen med universelt utformede tilkomster fra Steinberg, Mjøndalen og Krokstadelva.
Det etableres friluftsporter ved MIF-hytta, ved parkeringsplassen ved Lunneplassen i Solbergelva og ved Portåsen.
Kommunen utarbeider retningslinjer for bruk av grøntområder og friluftslivsrelaterte aktiviteter i alle sektorer.
Det settes årlig av investeringsmidler til friluftslivsanlegg over kommunens budsjett.

Vedlegg

Vedlegg 1: Anleggsplan 2017 – 2020

Under følger prioritert anleggsliste for 2017 – 2020 (med årlig rullering) som ble vedtatt av Kommunestyret 16.11.2016. Anleggsprosjekter som ikke påbegynnes i perioden må vurderes om kan videreføres inn i ny kommune fra 1. januar 2020.

Ordinære anlegg:

1. Solberg Sportsklubb, delprosjekt kombinert kunstgress/kunstis anlegg. Fornyet søknad på kr 4 233 000,-.
2. Solberg Sportsklubb, delprosjekt driftsbygg. Fornyet søknad på kr 658 000,-.
3. Tak over fire utslagsbaner på driving rangen - Eiker Golfklubb.
4. Ny kommunal idrettshall på Veiavangen - Nedre Eiker kommune.
5. Basishall/turnhall i forbindelse med eksisterende - Mjøndalen IF.
6. Klubbhus i forbindelse med kunstgressbanen - Vikåsen IL.
7. Skifte dekke i flerbrukshallen - Mjøndalen sport og kultursenter.
8. Nytt kjøleanlegg Vassenga - Nedre Eiker kommune.
9. 7er bane med kunstgress/kunstis - Solberg SK.
10. 7er bane i Hollywood - Steinberg IF.
11. Kunstgress på bane 2 på Vassenga - Mjøndalen IF.
12. Nytt kunstgress på Isachsen stadion - Mjøndalen IF.
13. Bytte av kunstgress - Vikåsen IL.
14. Langrennsanlegg Årbogen – Birkebeineren.
15. Vanningsanlegg på hovedbanen - Steinberg IF.
16. 7er kunstis på Vassenga - Nedre Eiker kommune.
17. Klubbhus til Solberg SK - Solberg SK.
18. Rehabilitering lysanlegget på Vassenga - Nedre Eiker kommune.
19. Bytte kunstgress på kunstgressbanen – Birkebeineren.
20. Utvidelse og kunstgress på hovedbanen – Birkebeineren.
21. Utbygging på østsiden av Isachsen stadion - Mjøndalen IF.
22. Ny hall i forbindelse med eksisterende - Solberg sport og kultursenter.
23. Sanitæranlegg på Årbogen badeplass – universelt utformet.
24. Baderampe for utkjøring av rullestoler på Årbogen badeplass.
25. Sanitæranlegg på Hagatjern badeplass – universelt utformet.
26. Baderampe for utkjøring av rullestoler på Hagatjern badeplass

Nærmiljøanlegg:

1. Solberg skoles uteområde, 3 delprosjekter på tilsammen kr 745 000,-. Søknaden gjentas.
2. Mjøndalen skole, 4 delprosjekter.
3. Stenseth skole, 4 delprosjekter.
4. Åsen skole, 4 delprosjekter.
5. Steinberg skole, 4 delprosjekter.
6. Killingrud skole, 4 delprosjekter.
7. Universell utforming av stien langs Miletjern.
8. Skatepark ved 1000-års stedet i Krokstadelva.
9. Trimpark ved 1000-års stedet i Krokstadelva.

10. Trimpark langs Drammenselva.

Vedlegg 2: Kunnskapsgrunnlaget for KIFFA-planen

Kunnskapsgrunnlaget følger KIFFA-planen som et selvstendig dokument.